

niora pro meritis, & diuturna supplicia ex illis cruciatibus eruen- dos & sociandos sanctis Angelis creditur. Sed illum propter hoc, & propter alia nonnulla non immerito reprobat Ecclesia, quia & hoc, quod misericors videbatur amittit faciendo veras misericordias, quibus penas lucret, & falsas beatitudines in quibus securum & sempiternum boni gaudium non habent. Luge autem alteraliorum misericordia ab humano erat affectu, quod hominum illo iudicio damnatorum misericordias temporales, hominum vero quod vel citius vel tardius liberantur aeternam felicitatem putant.

Lib. 4. Dial. cap. 44.

Cap. 19.

Cap. 20.

Cap. 21.

Cap. 22.

Cap. 27.

Cur autem haec misericordia ad vniuersam naturam manat humanam, & cum ad angelicam venturum fuerit, mox arefcit? G R E. Ad inquit: Vbi est quod sancti sunt, si pro inimicis suis quos tunc ardere viderint, non orant? Orant quidem pro inimicis suis eo tempore quo possunt ad fructuosam poenitentiam eorum corda conuertere, quo ergo tunc orabitur pro illis, qui iam nullatenus possunt ab iniquitate commutari? A V G V S T. 21. de Ci. Dei. Item sunt alij ab aeterno supplicio liberationem non omnibus hominibus promittentes: sed eorum modo Christi baptismate abluti, qui participes sunt corporis eius quomodolibet vixerint, propter illud quod ait dominus: Si quis manducauerit ex hoc pane, non morietur in aeternum. Item sunt, qui non omnibus habentibus Christi sacramentum non solum catholicis quibus male viuentibus hoc pollicentur, qui non solum sacramento, sed re ipsa manducauerit corpus Christi, in corpore eius quod est ecclesia constituti, etiam si postea in aliquam haeresim vel in gentiliam idolatriam fuerint lapsi. Sunt autem qui propter id quod scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem hic saluus erit, non nisi in catholica Ecclesia perseuerantibus hoc promittunt, quod merito fundamenti, i. fidei per ignem saluentur, quo igne in vltimo iudicio puniuntur mali. Sed omnibus his contradicit Apostolus dicens: Manifesta sunt opera carnis quae sunt immunditia, fornicatio, & his similia quae praedico vobis quoniam qui talia agunt regnum Dei, non possidebunt. Si quis autem temporalia in corde suo praeparat Christo, & si videatur habere fidem Christi: non est tamen in eo fundamentum Christi sui alia praeparantur, quanto magis si committat illicita, non praeposuisse sed postposuisse Christum conuincitur? Comperi etiam quosdam putare eos solum arduos illius aeternitatis supplicij, qui pro peccatis dignas elemosinas facere negligunt: ideo iudicem ipsum noluisse existimant aliud commemorare se esse dicendum, nisi elemosinas siue factas siue non factas. Sed qui digne pro peccatis suis elemosinas facit, prius eas facere incipit a seipso, indignum est. n. vt ipse sibi non faciat, qui facit in proximum cum audiatur dicentem Deum: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Itaque audiat: Misereere animae tuae placens Deo. Hanc elemosinam. vt Deo placeat non faciens animae suae, quomodo dignas pro peccatis suis facere elemosinas dicendum est? Propter hoc ergo elemosinae faciendae sunt, vt cum de praeteritis peccatis deprecamur, exaudiamur, non vt in eis perseuerantes licentiam malefaciendi nos pro elemosinas comparare credamus. Ideo autem dominus a dextris elemosinas ab eis factas in sinistris non factas se imputaturum esse praedixit, vt hinc ostenderet quantum valent elemosinae ad priora delenda, non ad perpetua impune committenda peccata. ORIG. Vel non vnus tamen iustitiae species remuneratur sicut existimant multi. In quibuslibet. n. causis mandatum Christi quis fecerit, Christum cibet & potat, qui fidelium iustitiam & veritatem manducat & bibit. Item Christo argenti reximus vestimentum, accipientes sapientiae texturam, adeo vt per doctrinam aliquos doceamus, & induamus eos viscera misericordiae. Quando & praeparamus cor nostrum diuersis virtutibus ad receptaculum eius, vel illorum quae sunt ipsius, ipsum peregrinantem suscipimus in domum pectoris nostri. Item cum fratrem infirmum, siue in fide, siue in bono opere visitauerimus, aut per doctrinam aut increpationem, aut consolationem, quod ipsum Christum visitamus. Deinde omne quod hic est, carcer est Christi & eorum qui sunt eius, qui sunt in hoc mundo degentes, quasi etiam in carcere naturae necessitate costricti. Cum ergo bonum opus in eis fecerimus, visitamus eos in carcere & Christum in eis.

C A P. XXVI.

ILLAR. Post sermonem quo venturum se Dominus in reditu, claritatis ostenderat, nunc passurum esse se admonet, vt sacramentum crucis admixtum esse gloriae aeternitatis cognoscerent. vnde dicitur: Fa. est cum consumm. Ie. ser. hos omnes. R A B A. De consummatione factu

li & de die iudicij: Vel quia ab initio Euangelij vsq; ad passionem omnia faciendo & praedicando coepluerat. O R I G. Non simpliciter autem dixit oes, sed hos oes. adhuc. n. oportebat eum et alios loqui sermones priusq; traderetur. Dixit discipulis suis. Sci. quia post bi. pas. fiet. R A B A. Sicut ex Ioannis narratione collit, ante sex dies Pascha, venit Iesus in Bethaniam, inde venit Hierusalem sedes super atellum, postea geruntur ea quae narratur hierosolymis gesta. Ex illo ergo die quo venit in Bethaniam, intelligimus consummatum quatuoridui, vt occurreret dies ante biduum Pascha. Hoc autem inter Pascha & azima distat. quod Pascha ipse solus dies appellatur in quo agnus occiditur ad vesperam, hoc est 14. Luna primi mensis. 15. autem Luna quae egressus est populus de Aegypto succedebat festiuitas azimorum, verum Euangelista vnum pro altero ponere solet. H I E R. Pascha autem quod Hebraice dicitur pascha, non a passione vt plerique arbitrantur, sed a transitu nominatur, eo quod exterminator videns sanguinem in foribus Israelitarum pertranfuit, nec percussit eos, vel ipse dominus sibi auxilium populo suo desuper ambulauerit R E M I. Siue quia auxiliante domino populus Israeliticus liberatus ab Aegyptiaca seruitute tranfuit ad libertatem. O R I. Non autem dixit: Post biduum Pascha erit aut venit, ne ostenderet illud Pascha futurum quod fieri solebat s. m. legem. sed Pascha fiet, hoc est quale nunquam factum fuerat. R E M I. Mylicie. n. Pascha dicitur, siue quia ea die Christus tranfuit de mundo ad patrem, de corruptione ad incorruptionem, de morte ad vitam. Siue quia salubri tranfitu a demoniaca seruitute mundum redemit. H I E. Post duos etiam dies clarissimi luminis veteris & noui testamenti, verum p mundo celebratur Pascha, tranfuit etiam noster, i. pascha ita celebratur si terrena dimittentes ad caelestia festinemus. O R I. Prae dicit autem discipulis se tradendum cum subdit. Et filio. tra. vt crucif. Praemuniens eos ne prius audiant quae fiant futura, sub bito videntes tradi magistrum ad crucem obituferant. ideo autem impersonaliter posuit. Tradetur, quia Deus tradidit eum propter misericordiam circa genus humanum: Iudas propter auaritiam, Sacerdotes propter inuidiam, diabolus propter timorem, ne auelleretur de manu eius genus humanum per doctrinam ipsius non aduertens, quoniam magis fuerat eripiendum genus humanum p mortem ipsius, quae eripitum fuerat per doctrinam & miracula.

Tra. 35.

Quod autem dicit Tunc, superioribus verbis coniungitur, i. ante Pascha celebraretur. O R I. Non autem veri Sacerdotes & Seniores illius qui videbatur populus Dei, vere autem erat populus Gomorre non intelligentes summum Sacerdotem Dei in fidiati tunc ei, & non cognoscentes primogenitum vniuersae creaturae etiam Seniores omnibus consiliati sunt contra eum. C H R Y. in Hom. Iniqua vero negotia tentantes ad Principem Sacerdotum veniunt, inde volentes potestatem accipere, vnde prohibere oportebat. Multi autem erant tunc Principes Sacerdotum, lex vero vnum esse volebat. vnde manifestum est, quod Iudaea dissolutio accipiebat principium. Moyses. n. vnum Principem Sacerdotum esse iussit, & eo mortuo alterum fieri, postea vero annui facti sunt. Eos igitur ait hic Principes Sacerdotum, quod de principibus Sacerdotum erant. R E M I G. Condemnatur autem isti, & quia congregati sunt, & quia Principes Sacerdotum fuerant, quo. n. plures ad peragendum aliquod malum conueniunt, & quo sublimiores, & nobiliores fuerint: eo deterius habetur malum quod committitur, & eo maior poena illius praeparat. Ad ostendam autem dnm sim plicitatem & innocentiam addit Euangelista. Vt Iesum do. te. & occi. In quo. n. nullam mortis cam inuenire poterant, consilium fecerunt vt dolo tenerent & occiderent. C H R Y. in Ho. Consiliati sunt ergo, vt tenerent eum occulte & intrinsece, formidabant autem p. m. ideoque expectabant festiuitate praerire, pp quod sequitur. Di. au. non in di. se. Diabolus. n. volebat in Pascha Christum pati, vt no manifesta eius constitueret passionem. Principes autem Sacerdotum non ea quae Dei sunt timuerunt, ne. s. p. in hoc tpe pe ratio maior eis iniquatio fieret: sed vbiq; quae humana sunt cogitabant: vnde sequitur. Ne for. tu. si. in po. O R I G. Propter diuersa studia ppi diligenter Christum & odientis, credentis & no credentis. L E O. Pa. in Ser. de Pas. Providentibus ergo principibus ne in se die tumultu oriretur, no festiuitati sed facinorosi debant. seditiones. n. turbati fieri in praecipua solemnitate metuebant, non vt populus non peccaret: sed ne Christus euaderet.

Tra. 35.

Hom. 30.

Serm. 7.

C H R Y.

C H R Y. in Hom. Sed tamen furore feruentes immutati sunt a suo consilio, quia. n. traditor inueniunt, in ipsa festiuitate Christum occidit. L E O. Pa. in Ser. de Pas. Diuino autem intelligimus dispostum fuisse consilio, vt Iudeorum principes qui se uiendi in Christum occasiones saepe quaesierant, non nisi in solenni rate paschali exercendi furoris. sui acciperent potestatem. Oportebat. n. vt manifestum impulerent effectum, quae diu figurata fuerant promissa mysteria, vt ouem significationem remoueret ouis, & vno expleteret sacrificio varium dria victimarum. Vt ergo vmbra cederet corpori, & cessarent imagines sub pnia veritatis, hostia in hostiam tranfit, sanguine sanguis auferetur, & legalis festiuitas dum mutatur impletur.

Tra. 35.

Hom. 81.

Ho. eu. 33.

Lib. 2. c. 79.

Cum autem esset Iesus in Bethania in domo Simonis leprosi, accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti preciosi, & effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli, indignati sunt dicentes: Vt quid perditio haec? B

retur, vbi fractura illa totum effuderat. A V G. de Doctrina Chri. Neq; vno modo quisq; heri crederet dnm pedes ita vnguentum piofio a muliere perfusus vt luxuriosus, & neq; hominum solent. In oibus. n. talibus non vltus rerum: sed libido ventis in culpa est. Quisquis. n. rebus sic vitur, vt metas consuetudinis bonorum inter quos versatur excedat, aut aliquid significat aut flagitiosus est. Itaque quod in alijs psonis pleriq; flagitium est, i. diuina vel pphetica persona magnum cuiusdam rei signum est. odor. n. bona fama bona est, quam quisq; bonae vitae operibus habuerit, dum ve fligia Christi sequitur quasi pedes eius piofissimo odore perfundit. A V G. de Con. euang. Sed hoc videri potest esse contrarium quod Matthaeus & Marcus postea quae dixerunt Pascha post biduum futurum, deinde commemorauerunt. quae erant Iesus in Bethania, vbi de vnguento eadem narraturus Ioannes dicit. Ante sex dies Pascha, sed qui ita mouentur, no intelligunt Matthaeum & Marcum illud quod in Bethania de vnguento factum erat, recapitulando posuisse. Non. n. quisq; eorum cum dixisset post biduum Pascha futurum, sic adiunxit vt diceret: Post haec cum esset Bethania. C H R Y. in Ho. Sed quia discipuli audierant magistrum dicentem. Misericordiam volo & non sacrificium apud se cogitabant: Si holocausta no accepta, multo minus olei huiusmodi vsum. vnde sequitur: Videntes autem discipuli indignati sunt dicentes. Vt quid perditio haec? po tuit. n. istud venudari multo, & dari pauperibus. H I E R. Scio quosdam hunc locum calumniari, quare Ioannes Iudam solum dixit contristatum, eo quod oculos tenerit, & fur ab initio fuerit, & Matthaeus scribat oes discipulos indignatos nescientes tropum quod vocatur syllipsis, & pro vno multo soleant appellari. nam & Paulus in epistola ad Hebraeos dicit: Sciti sunt, cum vnus tantummodo. s. Isaacum scitum autem. A V G. de Con. euang. Potest etiam intelligi, quod alij discipuli aut sententiam hoc, aut dixerunt, aut eis Iuda dicente persuasum sit, quae omnium voluntatem Matthaeus & Marcus etiam verbis expresserunt. sed Iudas propterea dixerat, quia fur erat, caeteri vero propterea pauperum curam. Ioannes autem de solo illo id commemorare voluit cuius ex hac occasione furandi consuetudinem creditur imitandum. C H R Y. in Ho. Discipuli ergo ita existimabant, sed dominus mente, in mulieris videns permittit. multa. n. erat eius religio & ineffabile studium: iccirco descendens concessit super caput suum vnguentum effundi. Sicut. n. pater eius odor victimae & sumam pariebatur: ita & Christus mulierem deuote vngentem, cuius discipuli mentem nesciebant qualem facientes. vnde sequitur. Sciens autem Iesus ait illis. Quid mo. est huic mu. R E M I. per quod aperte ostendit, quod Apostoli, aliqd moleste locuti fuerant ad uersus eam. Pulchre autem subdit. Opus bonae ope. est in me. Ac si di. Non est perditio vnguenti sicut vos dicitis, sed opus bonum, id est pietatis & deuotionis obsequium. C H R Y. in Ho. Ideo autem non simpliciter dixit: Bonum opus operata est in me, sed prius posuit. Quid molesti estis huic mulieri? erudiens nos quodcunque gerit bonum a quoctiq; etsi non valde diligenter factum fuerit, si scipere & augere & fouere, & non ex principio oem diligentiam expetere. Quisquis. n. eu interrogasset anteq; fecisset hoc mulier, non mandasset hoc fieri: sed post effusum vnguentum no habebat locum discipulorum increpatione: ideo ipse vt non obtunderet desiderium mulieris, oia haec in consolationem mulieris dixit. Sequitur: Na pau. sp. ha. vo. R E M. Ondit. n. dnm his verbis quia flex quadam rone, quoniam non erant illi culpandi, quod sibi adhuc in mortali corpore conuerfanti, aliqd de suis facultatibus ministrarent, cu pauperes sp habendi essent in ecclesia, quibus fideles cu vellent bnficere possent, ipse vero breui tpe corporaliter maffurus erat cu eis, vn sequitur: Me autem non sp habebitis. H I E. Orii autem hic quod, quare dnm post resurrectionem dixerit ad discipulos: Ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem mundi, & nunc loquitur: Me autem non sp habebitis. Sed mihi vt in hoc loco de pntia dicere corporali, quae nequaquid eis ita futurus sit post resurrectionem, quo nuc in oi conuictu & familiaritate. R E M. Vel soluitur ita ut intelligatur, quod soli Iudaei Cat. Aur. S. Tho. M 2 cum

Etum sic: sed ideo non dixit: habebitis sed habebitis, quia in persona Iudae omnibus imitatoribus illius dictum est. Ideo autem dicit: Non semper, cum nec ad tempus habeant, quia mali videntur habere Christum in presenti saeculo, quando miscet se membris Christi, & accedi ut ad mensam eius, sed non semper sic habebunt, quando solis electis dicitur est: Venite benedicti patris mei. Sequitur: Mit enim haec vn. hoc in cor. me. ad sepe. me. fe. Conuersatio erat illius populi, vt corpus mortuorum diuersa aromatibus condirentur, quatenus diutius illa conferuarentur. Et quia futurum erat, vt haec mulier corpus Domini mortuum vellet perungere: & tamē non posset, quia resurrectio ne accipere: iccirco diuina prouidentia actum est, vt vihana domini corpus perungeret. hoc est ergo quod dicit. Mir. haec. cum haec mulier corpus meum viuum perungit, me moriturum & sepeliendum ostendit. CHRY. in Hom. Quia ergo sepulchrum & mortem commemorauerit vt non videatur in tristitiam mittere mulierem, rursus eam consolatur per ea quae consequuntur. Amen dico vo. vbiq; praedi. RABA. in quocumque loco dilatabitur Ecclesia per totum mundum dicitur, & hoc fecit. istud & appositum notat, quod sicut Iudas contradicens adeptus est perfidia infamia, sic & ista pig deo rationis gloriam. HIERO. Attende notitiam futurorum, quod passurus post biduum & moriturus, sicut euangelium suum in toto orbe celebrandū. CHRY. in Ho. Ecce autem, quod dixit, factum est, & vbiq; terrarum abieris, videbis hanc mulierem famosam effectam quod virtus p. dicitur effecta. Et regum quidem multorum, & ducum victorie silentur, & multi qui ciuitates construxerunt, & gentes multas seruituti subegerunt: neque ex auditu, neq; ex nomine sunt cogniti, quoniam autem haec mulier oleum effudit in domo leprosi cuiusdam duodecim viris praesentibus, hoc omnes concinunt per orbem terrarum, & tempus tantum pertranst, & memoria eius quod factum est non est tabefacta. Sed quare nihil speciale promisit mulieri: sed sempiternam memoriam? quia ex his quae dixit intelligi potuit. Si n. opus bonum fecit, manifestum est, quod & mercedem dignam suscipiet. HIERO. Mystice autem passurus pro omni mundo moritur in Bethania in domo obedientiae, quae quondam fuit Simonis leprosi. Simon quoq; ipse obediens dicitur, qui iuxta aliam intelligentiam mundus interpretari potest, in cuius domo curata est Ecclesia. ORIGEN. Oleum autem vbiq; in scripturis aut opus misericordiae intelligitur, quo lucerna verbi introiti clarescit, aut doctrina cuius auditu verbum fidei quod est acensum nutritur. Generaliter ergo omne quo quis vngitur, oleum appellatur. olei autem aliud est vnguentum. item vnguenti aliud est praeciosum, sic omnis actus iustus opus bonum dicitur. Operis autem boni aliud est quod facimus propter homines vel secundum homines, aliud quod propter Deum & secundum Deum. Itē hoc ipsum quod facimus propter Deum, aliud p. h. ad vsum hominum, aliud tamen ad gloriam Dei, vt puta aliquis beneficit homini naturali infirmita moris, non propter Deum, quo faciebat interdum & gentes opus. illud oleum est vulgare non magni odoris, & ipsum tamen acceptabile apud Deum, qm vt dicit Petrus apud Clementem, Opera bona quae sunt ab infidelibus in hoc saeculo eis profunt, non in alio ad consequendum vitam aeternam, qui autem propter Deum faciunt, magis illis in illo saeculo proficit hoc est vnguentum boni odoris. Sed aliud fit ad utilitatem hominum, vt puta elemosyna & cetera huiusmodi, hoc q. facit in Christianos, pedes domini vngit, quia ipsi sunt domini pedes quod p. cipue solent facere poenitentes pro remissione peccatorum suorum. Qui autem castitati studet, & in ieiunijs & in orationibus permanet, & ceteris quae tm ad gloriam Dei p. h. c. hoc est vnguentum quod vngit Dni caput, & hoc est vnguentum praeciosum, ex cuius odore tota repletur Ecclesia, & hoc est opus proprium non poenitentium sed p. fectorum, aut doctrina quae necessaria est hoibus, hoc est vnguentum quo pedes Dni vnguntur. Agnitio autem fidei q. ad solu p. c. netur Deum est vnguentum quo vngitur caput Christi, quo cōselemur Christo p. baptismum in morte. HIL. Mulier autē haec in p. figuratone plebis gentiū est, q. in passione Christi gloria Deo reddidit. Caput. n. eius punxit, caput autē Christi Deus est, nā vnguentū boni operis est fructus: sed discipuli fauore saluati Iudaeos vendi hoc in vsum pauperū dicunt debuisse, pauperes autē Iudaeos fide indigentes, in intellectu prophético nūcupat, quibus Dns ait plurimum esse tps quo habere curam pauperū possent. Ceterum nō nisi ex pcepto suo salutem gentibus posse p. h. c. qui secum infuso mulieris huius vnguento sunt consepuit, q. regeneratio nō nisi

rum mortuis in baptismi p. fessione reddetur. & iccirco vbi praedicabitur hoc Euangelium, narrabitur opus eius, quia cessante Israel, Euangelij gloria fide gentium praedicatur. d. GLO. Postea occasione proditiōis, consequenter de proditiōe Iudae agit Euangelista. vñ dicit: Tūc abiit vnus de duod. CHRY. in Hom. Tunc. quando hoc audiuit, qm praedicabitur hoc Euangelium vbiq; timuit enim, nam virtutis ineffabilis erat quod dictum est. AVG. de Cō. euang. Itan. sermo di rigitur dicente domi no: Scitis quia post bidu. pas. fi. tunc congre. sunt prin. sacer. Tunc abi. vnus de duodecim. Inter illud enim quod dictum est: Ne tumultus fieret in populo, & hoc quod dicit. Tunc abiit vnus de duodecim, interpositum est illud de Bethania quod recapitulando dictum est. ORIGEN. Abiit autem aduersus vnū Principem Sacerdotum, qui factus fuerat Sacerdos in aeternum, ad multos Principes Sacerdotum, vt videret praetio volentem redimere totum mundum. RABA. Abiit autem dicit, quia non coactis, non inuitus: sed sponte sceleratum iniq; consilium. CHRYSO. in Ho. Addit autem, vnus de duodecim, ac si diceret, de primo choro eorum, qui sublimiter electi sunt, & ad designationem eius adiungit: Qui dicitur Iudas Scarioth. Erat. n. & alius Iudas. R. EMI. Scarioth namque fuit villa, vnde ortus est iste Iudas. I. E. O. Papa in Ser. de pas. Qui non timoris perturbatione Christum deseruit: sed pecuniae cupiditate distraxit, amore enim pecuniae vilis ē omnis affectio, & anima lucri cupida, etiam pro exiguo perire non metuit, nullumq; est iustitiae in illo corde vestigium, in quo sibi auaritia facit habitaculum. Hic p. fidus Iudas inebriatus veneno dum sit lucrum, ita stulte impius fuit, vt Dominum venderet & Magistrū. vnde dixit Principibus Sacerdotum. Quid vul. mi. da. & ego vo. eum tra. HIER. Infelix Iudas dānum quod ex effusione vnguenti se fecisse credebat, vult magistrū praetio cōpensare. nec certam tū postulat summam, vt saltem lucrosa videretur proditiō, sed quasi vile tradens mancipium in p. ostentare ementium posuit quantum vellente dare. ORIGEN. Hoc autē faciunt oēs, qui accipiunt aliquid corporaliū, aut mundialium rerum vt tradant, & eiciant ab anima sua Saluatorem & verbum veritatis quod erat in eis. Sequitur. At illi cō. fti. ei triginta ar. Tantam mercedem constituentes, quantos annos Saluator conuersatus fuerat in hoc mūdo. HIER. Ioseph autem non vt multi putant iuxta septuaginta interpretes, triginta aureis venditus est, illi autem ipsam legē etiam carnaliter intellexerunt tanq; in argento impresserat saecularis principatus imaginē quam amisso Dno tenuerunt. Sequitur. Et exin. qua. op. vt eum traderet. ORIGEN. Qualem autem opportunitatem quarebat Iudas, Lucas manifestus explanat dicens: Et quarebat opportunitatem vt traderet eum sine turba, quando populus non erat circa eum, sed secretus erat cum discipulis, quod & fecit tradens eum post cenam cum secretis esset in praedio Gethsemani, & inde vsque nunc opportunitas ista videri his, qui volunt prode Deo verbum in tempore persecutionis, quando multitudo credentium non est circa verbum veritatis. c. GLO. Profecutus fuerat Euangelista de his, quae erant praebula ad Christi passionem, scilicet de praenunciatione passionis, de consilio Principum, & de tractatu proditiōis, nunc autem tps, & seriem passionis incipit p. fleg dicens: Prima autem die azi. HIER. Prima dies azimorum quartadecima dies mensis primi est, quando agnus inmolatur, & Luna plenissima est & ferme tum abiicitur. R. EMI. G. Et notandum, q. apud Iudaeos primo die Pascha celebratur, reliqui vero septem sequentes dies azimorum vocabantur, sed nunc dies azimorum dicitur pro die Pascha. CHRYSO. in Hom. Vel hanc primam diem azimorum dicit, quia septem dies azimorum erant, assueuerunt enim Iudaei a vespera semper numerare diem. vnde huius diei facit mentionem secundum quam in vespera Pascha erat inmolandum, q. quinta Feria fuit. R. EMI. Sed forte dicit aliquis: Si ille typicus agnus figuram huius veri agni gestabat, quare non ea nocte passus est Christus, quando solebat agnus inmolari? Sed sciendum quia eadem nocte mysteria sanguinis & corporis sui discipulis celebranda

Hom. 81. Lib. 2. c. 78. Lib. 2. c. 80. Tract. 35. Lib. 1. c. 41. Hom. 82. Ser. 7.

celebranda tradidit, & sic tenentis & ligatus a Iudaeis, & suae immolationis, id est passionis sacrauit exordium. Sequitur. Accedat Iesus disc. dicens. Vbi vis paremus tibi comedere Pascha? At Iesus dixit: Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei: Magister dicit: tempus meum prope est, apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, & paraerunt Pascha. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis dixit: Amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est. Et conuincit eum, & cepit eum. Et respondens ait: Quis scit? Et respondens ait: Qui intingit mecum manum in parapside, hic me tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo. Veh autem homini illi, per quem filius hois tradetur. Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Respondens autē Iudas, qui tradidit eum, dixit: Nūquid ego sum Rabbi? Ait illi: Tu dixisti. Iudas autem dicitur tradidit eum, quia in primis putauit latere quali hominem, qui postq. vidit. conscientiam suam positam in verbis ipsius, quoru primū infidelitatis erat, secundum impudentiam, & vt etiam discipulorum ostenderet bonitatem, quia plus credebat verbis Christi q. conscientiae suae, vnde sequit: Et cō. trist. val. & cap. sim. di. Nūquid ego sum domine? Vnq. q. enim discipulorum sciebat ex his quae dicitur Iesus, qm ad malum veritabilis est humana natura, & in collatione aduersus rectores huius mundi tenebrarum, & propter hanc causam vnusquisque eorum timens interrogauit: vnde & de omnibus futuris timendum est nobis infirmis. Videns autem dominus de seipsis timentes discipulos, demonstrauit proditorum inditio propheticae vocis dicens: Qui manducauit panem mecum ampliat aduersum me supplantationem. vnde sequitur: At ipse respondit: Qui intin. me. ma. in parapside, hic me tradet. HIER. Omnia domini patientia, prius dixerat: Vnus vestrum me tradet. perseuerat proditor in malo, manifestus arguit: & tamen nomen propriū non designat. Iudas. n. ceteris contristatus & retinens manus, & interdicentibus cibos ori suo, temeritate & impudentia qua p. diturus erat, etiam manū cum magistro mittit in parapsidem, vt audacia bonam conscientiam mentiret. CHRY. in Ho. Mihi autē vs, & hoc Christum fecisse, q. Iudas cum eo in parapside intingere, magis eum confundens, & in amorem suum attrahens. RABA. Quod ait dicit hic Mattheus: In parapside. Marcus dicit: In catino. Parapsid. n. est vas eorum quadrangulum a paribus affibus, id est equis lateribus dictum, Catinum vero vas sicile aptum ad immittendum liquorem, & potuit fieri vt in mensa vas sicile qua drangulatum contineretur. ORIGEN. Haec autē dicit ad cō. solandum discipulos, vt non existimaret infirmitatis id esse quod passurus erat, & vnam etiam corrigeret proditorē. Quāuis autē scriptum fuerit passurus esse Christum, nihilominus tū inuenerat Iudas. Non. n. traditio Iudae salutem nostram operata est, sed sapientia Christi, qui aliorum nequitias ad id quod nobis expediebat vtebatur. vnde sequitur: Vh autem ho. il. per quem si. homi. tradet. ORIGEN. Non autē dixit veh homini illi a quo tradit, sed per quem tradetur, ostendens alterum a quo tradebatur, i. diabolo, ipsū autē Iudam ministrum esse traditionis. Veh autē oibus traditoribus Christi, quicūq; n. discipulos Christi tradit, ipsum Christum tradit. R. EMI. Vel et erit oibus, qui maligna conscientia & polluta ad mensam Christi accedunt. Quāuis. n. Christum non tradant Iudaeis crucifigendum: tradent tū suis iniquis mēbris sumendum, & ad maiorem exaggerationem subdit: Bonum erat illi. nat. non. fu. homo ille. HIER. Non autē ideo putandus est an fuisse q. nasceret, quia nulli posset esse bene, nisi ei q. fuerit, sed simplr dictū est multo melius esse non subsistere q. male subsistere. AVG. de Lib. 1. c. 40. Quae. euang. Et si quispiam contendit aliquam vitam esse ante istam, non Iudae tm vt non nasceretur: sed nulli expedire conuincitur. An diabolo dicit non expedit nasci, scilicet ad peccatum: an etiam bonum erat illi, vt Christo non nasceretur per uocationem esse apostata. ORIGEN. Iudas autē post oium Apostolorum Cat. Aur. S. Tho. M 3 rum

81 Tract. 35. Confundens: sed leui & tacita admonitione conueniens, vt facilius corrigeret penitendo, quem nulla deformasset abiectio. ORIGEN. Vel dixit generaliter, vt testimonio p. c. cordis singulorum qualitas probaretur, & vt Iudae ostenderet malitiam, qui nec cognitori cō filiorum suorum credebat, esto quia in primis putauit latere quali hominem, qui postq. vidit. conscientiam suam positam in verbis ipsius, quoru primū infidelitatis erat, secundum impudentiam, & vt etiam discipulorum ostenderet bonitatem, quia plus credebat verbis Christi q. conscientiae suae, vnde sequit: Et cō. trist. val. & cap. sim. di. Nūquid ego sum domine? Vnq. q. enim discipulorum sciebat ex his quae dicitur Iesus, qm ad malum veritabilis est humana natura, & in collatione aduersus rectores huius mundi tenebrarum, & propter hanc causam vnusquisque eorum timens interrogauit: vnde & de omnibus futuris timendum est nobis infirmis. Videns autem dominus de seipsis timentes discipulos, demonstrauit proditorum inditio propheticae vocis dicens: Qui manducauit panem mecum ampliat aduersum me supplantationem. vnde sequitur: At ipse respondit: Qui intin. me. ma. in parapside, hic me tradet. HIER. Omnia domini patientia, prius dixerat: Vnus vestrum me tradet. perseuerat proditor in malo, manifestus arguit: & tamen nomen propriū non designat. Iudas. n. ceteris contristatus & retinens manus, & interdicentibus cibos ori suo, temeritate & impudentia qua p. diturus erat, etiam manū cum magistro mittit in parapsidem, vt audacia bonam conscientiam mentiret. CHRY. in Ho. Mihi autē vs, & hoc Christum fecisse, q. Iudas cum eo in parapside intingere, magis eum confundens, & in amorem suum attrahens. RABA. Quod ait dicit hic Mattheus: In parapside. Marcus dicit: In catino. Parapsid. n. est vas eorum quadrangulum a paribus affibus, id est equis lateribus dictum, Catinum vero vas sicile aptum ad immittendum liquorem, & potuit fieri vt in mensa vas sicile qua drangulatum contineretur. ORIGEN. Haec autē dicit ad cō. solandum discipulos, vt non existimaret infirmitatis id esse quod passurus erat, & vnam etiam corrigeret proditorē. Quāuis autē scriptum fuerit passurus esse Christum, nihilominus tū inuenerat Iudas. Non. n. traditio Iudae salutem nostram operata est, sed sapientia Christi, qui aliorum nequitias ad id quod nobis expediebat vtebatur. vnde sequitur: Vh autem ho. il. per quem si. homi. tradet. ORIGEN. Non autē dixit veh homini illi a quo tradit, sed per quem tradetur, ostendens alterum a quo tradebatur, i. diabolo, ipsū autē Iudam ministrum esse traditionis. Veh autē oibus traditoribus Christi, quicūq; n. discipulos Christi tradit, ipsum Christum tradit. R. EMI. Vel et erit oibus, qui maligna conscientia & polluta ad mensam Christi accedunt. Quāuis. n. Christum non tradant Iudaeis crucifigendum: tradent tū suis iniquis mēbris sumendum, & ad maiorem exaggerationem subdit: Bonum erat illi. nat. non. fu. homo ille. HIER. Non autē ideo putandus est an fuisse q. nasceret, quia nulli posset esse bene, nisi ei q. fuerit, sed simplr dictū est multo melius esse non subsistere q. male subsistere. AVG. de Lib. 1. c. 40. Quae. euang. Et si quispiam contendit aliquam vitam esse ante istam, non Iudae tm vt non nasceretur: sed nulli expedire conuincitur. An diabolo dicit non expedit nasci, scilicet ad peccatum: an etiam bonum erat illi, vt Christo non nasceretur per uocationem esse apostata. ORIGEN. Iudas autē post oium Apostolorum

81 Tract. 35. Lib. 1. c. 40. Cat. Aur. S. Tho. M 3 rum